ÚRAD KOMISÁRA PRE DETI
Aby deti ostali deťmi

Reedukačné centrum Levoča

Správa z monitoringu národného preventívneho mechanizmu

Adresa zariadenia:	Námestie Štefana Kluberta 1, Levoča 054 01
Zriaďovateľ :	Regionálny úrad školskej správy v Prešove
Riaditeľ:	Ing. Marek Mikula
Typ zariadenia:	Reedukačné centrum
Dátum návštevy:	22. - 23.04.2026
Dátum vydania správy:	17.08.2026
Číslo spisu:	KPD-MPS 72/2026
Forma návštevy:	neohlásená
Návštevu vykonali:	Mgr. Gabriela Cabanová, Mgr. Lucia Potančoková, Mgr. Veronika Mrázová, Mgr. Miroslav Feranc, Mgr. Karolína Jamečná

prof. MUDr. Jozef Mikloško, PhD.
komisár pre deti

Obsah

Obsah 2
1. Úvodné informácie 3
1.1. Národný preventívny mechanizmus, ciele a postupy 3
1.2 Charakteristika monitorovaného zariadenia 5
1.3 Priebeh návštevy 6
1.4 Závery z návštevy 6
2. Monitorované oblasti 8
2.1. Realizácia najlepších záujmov dieťaťa prostredníctvom vzťahov v zariadení 8
2.2. Režimové opatrenia 10
2.3. Kontakt s okolitým svetom / Realizácia práv dieťaťa na kontakt s biologickou rodinou a kroky smerujúce k návratu dieťaťa do svojej biologickej rodiny 17
2.4. Realizácia práv dieťaťa na oddych a voľný čas 20
Možno konštatovať, že zariadenie aktívne vytvára základné materiálne, priestorové a organizačné podmienky na rozvoj záujmov a zručností detí, a vyššie uvedené voľnočasové aktivity v rámci režimového zariadenia tím NPM považuje za dostatočné. 21
2.5. Vedenie spisovej dokumentácie 21
2.6 Personál zariadenia 26
3 Prehľad opatrení komisára pre deti a príkladov dobrej praxe 28
3.1. Prehľad opatrení 28
3.2. Prehľad príkladov dobrej praxe 30

1. Úvodné informácie

1.1. Národný preventívny mechanizmus, ciele a postupy

Komisár pre deti plní od roku 2023 **úlohy národného preventívneho mechanizmu** v Slovenskej republike (ďalej len „NPM“) podľa Opčného protokolu k Dohovoru proti mučeniu a inému krutému, neľudskému či ponižujúcemu zaobchádzaniu alebo trestaniu (tu uvedený protokol a dohovor ďalej len „Opčný protokol“ a “Dohovor”)[1].

Účelom NPM je zavedenie **systému pravidelných návštev** (monitoringov) vykonávaných nezávislými medzinárodnými a národnými orgánmi na miestach, kde sú osoby pozbavené ich slobody, v záujme predchádzania mučeniu a inému krutému, neľudskému alebo ponižujúcemu zaobchádzaniu alebo trestaniu (ďalej len „zlé zaobchádzanie“).

Postavenie NPM sa v zmysle čl. 3 opčného protokolu v Slovenskej republike zverilo do pôsobnosti troch už existujúcich orgánov ochrany ľudských práv - verejného ochrancu práv, komisára pre deti a komisára pre osoby so zdravotným postihnutím.

Vo vzťahu ku pôsobnosti komisára pre deti **ide o výkon systematických návštev na miestach, kde sa nachádza alebo môže nachádzať osoba, ktorá je dieťaťom**. Ide nielen o miesta, kde takéto osoby sú alebo môžu byť obmedzené na slobode orgánmi verejnej moci, ale aj o miesta, kde takéto osoby sú alebo sa môžu nachádzať v dôsledku odkázanosti na poskytovanie starostlivosti, a to bez ohľadu na to, či ide o zariadenia štátne alebo súkromné.[2] Cieľom národného preventívneho mechanizmu je zabrániť mučeniu a inému zlému zaobchádzaniu **zo strany štátu**, teda len v miestach a na miestach, kde štát vystupuje prostredníctvom svojich zamestnancov alebo poverených osôb; Výkon NPM sa riadi internými predpismi Úradu komisára pre deti (ďalej len „ÚKPD“).

Slovenská republika má vytvorené represívne a kontrolné mechanizmy pre miesta, kde sú umiestnené maloleté deti bez možnosti opustiť tieto miesta. **Úlohou NPM je však vytvorenie preventívneho mechanizmu, s cieľom pôsobiť do budúcna**. Hlavnou pracovnou metódou je rozširovanie tzv. „best practices“, ktoré sú systematicky zbierané, analyzované a následne implementované do praxe, a to aj zo zahraničia.

Podľa odporúčaní OSN pre NPM bol vypracovaný **harmonogram návštev**, ktorého kritériá zohľadňujú geografické a logistické princípy tak, aby bolo možné vykonať návštevy vo všetkých miestach bez výnimky, kde sa nachádzajú maloleté deti a aby vykonanie návštev bolo systematické, teda opakované v horizonte niekoľkých rokov tak, aby bolo efektívne.

[1] § 4 ods. 1 písm. b) bod 2. Zákona 176/2015 Z. z. o komisárovi pre deti a komisárovi pre osoby so zdravotným postihnutím a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „Zákon o komisárovi pre deti a komisárovi pre osoby so zdravotným postihnutím“).
[2] § 4 ods. 2 písm. h) Zákona o komisárovi pre deti a komisárovi pre osoby so zdravotným postihnutím.

Komisár pre deti sa **pri návštevách zariadení zameria na odhaľovanie systémových nedostatkov**, ktoré vedú alebo by mohli viesť k zlému zaobchádzaniu s osobami umiestnenými v zariadeniach. Komisár pre deti skúma tak hmotné podmienky pobytu v zariadeniach, ako aj jeho inštitucionálny rámec, a všíma si záruky proti zlému zaobchádzaniu, t. j. mieru zabezpečenia práv osôb obmedzených na slobode a mieru ich praktického uplatňovania.[3] Monitoring vykonávajú zamestnanci ÚKPD najmä rozhovormi s vedením a zamestnancami zariadenia, rozhovormi s deťmi umiestnenými v zariadení, pozorovaním priestorov zariadenia, nahliadaním do spisov a iných úradných záznamov.

Po **každom monitoringu sa spracuje správa**[4]. Správa sa skladá z jednotlivých častí – monitorovaných oblastí, kde sa popisujú zistené skutočnosti. V prípade zistených nedostatkov obsahuje správa návrh prostriedkov nápravy[5] alebo žiadosť o prijatie opatrení[6] s určenou lehotou na vykonanie nápravy. V prípade, že zariadenie má v nejakej oblasti dobré výsledky, resp. vhodne nastavené postupy, správa môže konštatovať, že takýto postup možno považovať za dobrú prax (tzv. „best-practices“).

Správa sa následne posiela **na vyjadrenie monitorovanému zariadeniu**, s určenou lehotou na vyjadrenie. Zariadenie sa v určenej lehote má vyjadriť k navrhnutým prostriedkom nápravy/opatreniam a spôsobu ich realizácie. V prípade nedostatočnej odpovede zariadenia, zariadenie bude požiadané o doplnenie informácií, prípadne vzhľadom na charakter situácie bude informovaný nadriadený orgán. V zariadení je spravidla vykonaná komisárom pre deti opätovná návšteva, za účelom preverenia nápravy zistených nedostatkov.

Finálna verzia správy sa **zverejňuje v anonymizovanej podobe na webovom sídle ÚKPD** a posiela sa koordinačnému orgánu NPM, ktorým je verejný ochranca práv.[7] Sprístupnenie správy a oboznámenie verejnosti s nedostatkami a príkladmi dobrej praxe pomáha napĺňať účel NPM, ktorým je prevencia zlého zaobchádzania.

[3] Ako uvádza aj dôvodová správa k vládnemu návrhu zákona č. 1354/2023, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 564/2001 Z. z. o verejnom ochrancovi práv v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony.
[4] § 5 ods. 3 Zákona o komisárovi pre deti a komisárovi pre osoby so zdravotným postihnutím.
[5] § 4 ods. 2 písm. f) Zákona o komisárovi pre deti a komisárovi pre osoby so zdravotným postihnutím.
[6] § 4 ods. 2 psím a) bod 4 Zákona o komisárovi pre deti a komisárovi pre osoby so zdravotným postihnutím.
[7] § 5 ods. 3 Zákona o komisárovi pre deti a komisárovi pre osoby so zdravotným postihnutím.

1.2 Charakteristika monitorovaného zariadenia

Reedukačné centrum Levoča (ďalej aj ako „RC“ alebo „zariadenie“) je štátne zariadenie s nepretržitou prevádzkou a vyučovacím jazykom slovenským. Zariadenie poskytuje odbornú starostlivosť dievčatám vo veku od 15 do 18 rokov (prípadne do skončenia prípravy na povolanie a to do 19 rokov veku).

RC je zariadením, ktoré zabezpečuje komplexný výchovný, prevýchovný a vzdelávací proces, ubytovanie a stravovanie. Zariadenie je situované priamo v meste Levoča. RC patrí medzi výchovné zariadenia (*spolu s diagnostickým centrom)*. Činnosť reedukačného centra upravuje školský zákon[8] a vyhláška o špeciálnych výchovných zariadeniach.[9]

Súčasťou zariadenia je odborné učilište, v ktorom sa dievčatá pripravujú na povolanie v učebných odboroch krajčírka, šička a záhradníčka.

RC sa zameriava na reedukáciu sociálne, mravne a emocionálne narušených detí, u ktorých boli zistené také nedostatky v sociálnej prispôsobivosti, v osobnostných vlastnostiach a charakterovom vývine, že ich výchova a vzdelávanie v iných zariadeniach alebo v prirodzenom rodinnom prostredí by neviedli k náprave.[10] Zariadenie má poskytovať deťom výchovu a vzdelávanie zamerané na optimalizáciu ich psychosociálneho vývinu, odstraňovanie porúch správania a vytvorenie predpokladov na ich osobnostnú a sociálnu integráciu.[11]

Do RC sa prijímajú deti na základe[12]:

- žiadosti zákonného zástupcu s predchádzajúcim vyjadrením zariadenia poradenstva a prevencie,
- neodkladného opatrenia súdu,
- rozhodnutia súdu o uložení ochrannej výchovy,
- rozhodnutia súdu o uložení výchovného opatrenia,
- rozhodnutia súdu o nariadení ústavnej starostlivosti.

Deti v RC sú rozdelené do 6 výchovných skupín.

<u>Údaje o zariadení</u>:

Maximálna schválená kapacita zariadenia podľa rozhodnutia príslušnej inštitúcie.	36

[8] Zákon č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „školský zákon“).

[9] Vyhláška č. 323/2008 Z. z. Ministerstva školstva Slovenskej republiky zo 6. augusta 2008 o špeciálnych výchovných zariadeniach (ďalej len „Vyhláška o špeciálnych výchovných zariadeniach“)

[10] § 4 ods. 1 Vyhlášky o špeciálnych výchovných zariadenia

[11] § 4 ods. 2 Vyhlášky o špeciálnych výchovných zariadeniach.

[12] § 122 ods. 3 školského zákona.

Celkový počet detí umiestnených v čase vykonania monitoringu.	36
Ktoré pracovné pozície nie sú v zariadení obsadené v čase vykonania monitoringu?	liečebný pedagóg (momentálne zaradený ako vychovávateľ), asistent pedagóga, pomocný vychovávateľ
Počet maloletých matiek umiestnených v zariadení v čase vykonania monitoringu.	0
Počet detí so zdravotným postihnutím umiestnených v zariadení v čase vykonania monitoringu	0
Spôsob usporiadania skupín	Skupiny sú usporiadané multidisciplinárnym tímom RC podľa individuálnych charakteristík detí

1.3 Priebeh návštevy

Zamestnanci ÚKPD v úvode **dvojdňovej neohlásenej monitorovacej návštevy** vedeniu RC predstavili mandát NPM, účel návštevy a jej základný priebeh. Monitorovací tím následne vykonal obhliadku vnútorných aj vonkajších priestorov zariadenia.

V priebehu návštevy sa členovia monitorovacieho tímu zúčastnili komunity detí v pozícii pozorovateľov, pričom postupovali tak, aby svojou prítomnosťou čo najmenej zasahovali do bežného chodu zariadenia. Súčasťou monitorovania bol úvodný rozhovor s riaditeľom zariadenia a následné rozhovory s psychologičkou, sociálnou pracovníčkou, zdravotnou sestrou, vedúcou výchovy, vychovávateľmi, učiteľmi a deťmi umiestnenými v zariadení, vždy so zreteľom na ich slobodné rozhodnutie zapojiť sa do rozhovoru. Súčasťou monitoringu bolo aj preskúmanie spisovej dokumentácie náhodne vybranej vzorky detí a ostatnej relevantnej dokumentácie vedenej RC.

Zamestnanci RC poskytli pri monitoringu plnú súčinnosť, za čo im tím NPM vyjadruje poďakovanie.

1.4 Závery z návštevy

Na základe vykonaného monitoringu komisár pre deti konštatuje, že v zariadení **nebolo zistené v čase monitoringu zlé zaobchádzanie s deťmi v zmysle Dohovoru**. **Zariadenie poskytuje starostlivosť deťom na požadovanej odbornej úrovni**.

V zariadení boli zistené **také postupy, ktoré možno označiť ako pozitívne, resp. ako príklady dobrej praxe**:

- dostupnosť individuálnej psychologickej podpory, ktorá je v zariadení organizovaná prostredníctvom vopred dohodnutých termínov poradenstva a zameriava sa aj na

posilňovanie silných stránok osobnosti dieťaťa, pozitívnu motiváciu a orientáciu na budúcnosť,
- uprednostňovanie rozhovoru, upokojenia dieťaťa a následného spracovania vypätej situácie pred použitím ochrannej miestnosti, ktorá má zostať výlučne krajným a individuálne odôvodneným opatrením,
- zverejnenie všeobecných pokynov pre zamestnancov k umiestňovaniu detí do ochrannej miestnosti priamo na dverách ochrannej miestnosti, t.j. vždy dostupné,
- flexibilná podpora osobných návštev a individuálnych vychádzok s rodičom po dohode so sociálnym oddelením, čím zariadenie podporuje zachovanie rodinných väzieb dieťaťa,
- aktívna podpora vedenia zariadenia pri udržiavaní kontaktu detí s rodinou vrátane rôznych foriem komunikácie, zapájania odborných a výchovných zamestnancov, podpory dlhších pobytov v domácom prostredí a využívania videohovorov, ak osobný kontakt nie je možný,
- postupné umožňovanie používania vlastného mobilného telefónu a internetu po splnení stanovených podmienok,
- vedenie detí k praktickým zručnostiam - k hospodáreniu s peniazmi prostredníctvom spoločných nákupov so skupinovými vychovávateľmi a k environmentálnej výchove prostredníctvom triedenia odpadu, sadenia semien a starostlivosti o rastliny,
- čisté a udržiavané priestory zariadenia,
- zabezpečenie vlastnej uzamykateľnej skrinky pre každé dieťa, keďže ide o nadštandardné opatrenie významne podporujúce ochranu súkromia, osobných vecí a dôstojnosti dieťaťa,
- zabezpečenie vlastného WC a umývadla na každej dievčenskej izbe, čo prispieva k vyššej úrovni hygienického štandardu a ochrane dôstojnosti detí.

V zariadení za aktuálnych podmienok **komisár pre deti identifikuje aj nedostatky, resp. priestor na zlepšovanie v týchto oblastiach:**

- dôsledné uplatňovanie komunikácie založenej na bezpečnej autorite, rešpekte a predchádzaní eskalácii konfliktov (zaradiť túto tému do pravidelných tímových stretnutí, supervízie a pod.),
- zaradenia pravidelných skupinových aktivít do výchovného programu; minimálne raz mesačne v každej výchovnej skupine, zamerané na riešenie konfliktov, prevenciu šikany, nastavovanie hraníc vo vzťahoch, rozvoj rešpektujúcej komunikácie a podporu emocionálnej regulácie detí,
- vedenia písomného záznamu z prvotného prijatia dieťaťa do zariadenia, ktorý v súčasnosti absentuje,
- zriadenia aktivít na emocionálnu reguláciu, bezpečné uvoľňovanie psychického napätia a terapeuticko-korekčné techniky vrátane odborného nastavenia využívania dostupných pomôcok a preverenia možností zriadenia multisenzorického priestoru typu snoezelen,,
- systematickejšie využitie zamestnanca s kvalifikáciou v liečebnej pedagogike pri práci s deťmi,

- zverejnenia kontaktov na nezávislé dozorujúce a kontrolné orgány a inštitúcie, a súčasne poučiť a informovať deti o možnostiach podávať sťažnosti a podnety týmto externým subjektov (v súčasnosti kontakty nie sú zverejnené),
- absencia samostatnej anonymnej schránky dôvery,
- individuálne a pravidelne prehodnocovanie režimu samostatných vychádzok deti (najmä keď dlhodobo nedosahujú podmienky na samostatnú vychádzku),
- aktívne vyhľadávanie alternatívnych foriem udržiavania kontaktu pre deti, ktoré dlhodobo nemajú kontakt s rodinou alebo ho majú len výnimočne, v spolupráci s orgánom SPODaSK a príslušným CDR,
- chýbajúca participácia dieťaťa na tvorbe a vyhodnocovaní IRP, vrátane individualizácie IRP,
- supervízia zamestnancov pracujúcich s deťmi so zameraním na prácu s náročným správaním, krízové situácie a prevenciu vyhorenia (ktorá v súčasnosti absentuje).

Prehľad opatrení ako aj príkladov dobrej praxe je uvádzaný v texte pri jednotlivých monitorovaných oblastiach, ako aj zosumarizovaný v kapitole č. 3.

2. Monitorované oblasti

2.1. Realizácia najlepších záujmov dieťaťa prostredníctvom vzťahov v zariadení

2.1.1. Vzťahy medzi deťmi a zamestnancami zariadenia

Na základe rozhovorov s dievčatami a zamestnancami možno vzťahy medzi deťmi a zamestnancami **hodnotiť ako prevažne funkčné a v mnohých prípadoch podporné**. Viaceré dievčatá uvádzali, že majú svojich vychovávateľov a učiteľov rady a ich prístup vnímajú ako férový. Pozitívne možno hodnotiť najmä skutočnosť, že niektoré dievčatá napriek pobytu v režimovom zariadení verbalizovali, že sa v RC cítia vo vzťahu k zamestnancom lepšie ako v predchádzajúcich zariadeniach (najmä centrách pre deti a rodiny).

Z rozhovorov zároveň vyplynulo, že väčšina dievčat má v zariadení aspoň jednu dospelú osobu, na ktorú sa vie obrátiť v prípade problému. Osobitne pozitívne bola vnímaná psychologička, ktorej viaceré dievčatá dôverujú napriek tomu, že v zariadení pôsobí len kratší čas.

Zistenia však poukazujú aj na určité rizikové oblasti. U časti dievčat pretrváva výrazná nedôvera voči dospelým, ktorú je potrebné vnímať v kontexte ich predchádzajúcich skúseností s rodinným prostredím, inštitucionálnou starostlivosťou a pod.

Zamestnanci uvádzali, že v zariadení riešia najmä nárazové afektívne stavy dievčat, verbálne konflikty a situácie zvýšeného napätia. V minulosti sa vyskytli aj fyzické útoky zo strany dievčat voči personálu. Zvýšený výskyt náročných situácií bol podľa zamestnancov zaznamenaný najmä po presune časti detí zo zrušeného RC Trstín. Zamestnanci zároveň

uvádzali, že konflikty sa snažia riešiť bezodkladne, nastavovaním hraníc a individuálnym prístupom.

Z rozhovorov s dievčatami však vyplynulo, že v zariadení sa v záťažových situáciách objavuje zvýšený hlas a niektoré **dievčatá vnímali komunikáciu niektorých dospelých ako príliš direktívnu alebo mocenskú.** V ojedinelých prípadoch bolo správanie zamestnanca hodnotené ako nevhodné. Dievčatá zároveň **neuvádzali fyzické násilie** zo strany zamestnancov. Z pohľadu NPM je preto potrebné venovať pozornosť najmä spôsobu komunikácie zamestnancov s deťmi, práci s napätím a posilňovaniu deeskalačných postupov.

V zariadení je vo vzťahu medzi deťmi a zamestnancami uplatňované prevažne formálne oslovovanie, najmä vykanie, pričom deti zamestnancov oslovujú ako „pani“, „teta“ alebo podľa pracovnej pozície. Tento spôsob komunikácie zodpovedá inštitucionálnemu prostrediu, zároveň je však dôležité, aby **formálna autorita neprechádzala do komunikácie založenej na moci, kriku alebo zastrašujúcom pôsobení.**

Opatrenie komisára pre deti:

1. **RC**: Zabezpečiť, aby zamestnanci pri práci s deťmi dôsledne uplatňovali komunikáciu založenú na bezpečnej autorite, rešpekte a predchádzaní eskalácii konfliktov; Odporúča sa zaradiť túto tému do pravidelných tímových stretnutí, supervízie alebo odborného vzdelávania zamestnancov, najmä so zameraním na prácu s deťmi so skúsenosťou traumy, nedôvery a opakovaných presunov medzi zariadeniami.
   Termín plnenia: bezodkladne; časť za bodkočiarkou bez termínu – ide o odporúčanie..

2.1.2. Vzťahy medzi deťmi

Zo zistení **nevyplynula existencia systematickej šikany** alebo dlhodobo tolerovaného nepriateľského prostredia. Zároveň však dievčatá aj zamestnanci opakovane poukazovali na hádky, urážky, fyzické konflikty a situácie, pri ktorých sa niektoré deti cítili ohrozené. Zamestnanci uvádzali, že konflikty medzi dievčatami riešia bezodkladne, individuálne alebo v rámci komunity. Časť dievčat však vnímala riešenie fyzických konfliktov ako nie vždy dostatočne dôsledné, čo si vyžaduje ďalšiu pozornosť zariadenia.

Pozornosť si vyžadujú aj situácie, v ktorých sa medzi dievčatami objavujú mocenské alebo manipulatívne vzorce správania. Ako príklad bola uvedená situácia, keď jedno z dievčat malo podľa vnímania zamestnancov zaujímať dominantné postavenie voči ostatným a zadávať im úlohy. Situácia bola riešená za účasti riaditeľa, vedúcej výchovy, psychologičky a sociálnej pracovníčky. Zariadenie zároveň uviedlo, že ak dievčatá upozornia na náznaky šikany alebo ubližovania, zamestnanci sa situáciou zaoberajú.

Pozitívne možno hodnotiť, že v niektorých situáciách dievčatá prejavujú aj vzájomnú podporu, najmä pri krízových situáciách alebo zhoršenom psychickom stave niektorej z nich. Tento potenciál je vhodné ďalej rozvíjať prostredníctvom cielenej skupinovej práce, vzťahovej výchovy a podpory prosociálneho správania.

Celkovo možno konštatovať, že vzťahy medzi dievčatami v RC nevykazujú znaky systematicky toxického prostredia, avšak ide o oblasť so zvýšeným rizikom. Vzhľadom na výskyt fyzických konfliktov, napätia, nestabilných rovesníckych väzieb a rizikových foriem vzájomného ovplyvňovania je potrebné, aby zariadenie tejto oblasti venovalo priebežnú odbornú pozornosť a cielene posilňovalo bezpečie, rešpektujúcu komunikáciu a schopnosť detí riešiť konflikty nenásilným spôsobom.

Opatrenie komisára pre deti:

2. **RC:** Zaviesť pravidelnú (raz mesačne) odbornú prácu s výchovnými skupinami zameranú na riešenie konfliktov, prevenciu šikany, nastavovanie hraníc vo vzťahoch, rozvoj rešpektujúcej komunikácie a podporu emocionálnej regulácie detí. Súčasťou tejto práce má byť aj priebežné vyhodnocovanie rizikových vzťahov, mocenského alebo manipulatívneho správania a situácií, pri ktorých sa deti cítia ohrozené.
   Termín plnenia: do 3 mesiacov od doručenia správy.

2.2. Režimové opatrenia

2.2.1. Adaptácia

Adaptačné obdobie v RC trvá spravidla jeden mesiac.

Proces prijatia dieťaťa je zabezpečovaný viacerými zamestnancami zariadenia. Prvý kontakt po príchode realizuje najmä sociálna pracovníčka spolu so psychologičkou. Sociálna pracovníčka komunikuje so sprievodom dieťaťa a zabezpečuje prevzatie dokumentácie, zatiaľ čo psychologička sa venuje samotnému dieťaťu. Následne je dieťa oboznámené so základnými informáciami o zariadení a podrobuje sa vstupnému zdravotnému posúdeniu zo strany zdravotnej sestry.

Pozitívne možno hodnotiť, že zariadenie sa snaží zapojiť do prijatia dieťaťa viacerých kľúčových zamestnancov a zabezpečiť, aby dieťa krátko po príchode získalo základné informácie o tom, kde sa nachádza, kto sú dôležité dospelé osoby a na koho sa môže obrátiť. Podľa vyjadrení zamestnancov sa do hodiny od prijatia realizuje úvodný rozhovor, ktorého sa zúčastňujú zástupcovia vedenia, psychologička, vedúca výchovy a sociálna pracovníčka. Tento postup môže prispieť k rýchlemu zorientovaniu dieťaťa v novom prostredí.

Za nedostatok možno považovať, že sociálny úsek **nevyhotovuje samostatný písomný záznam z prvotného prijatia dieťaťa**. Práve v tejto fáze je pritom dôležité zaznamenať, kto dieťa sprevádzal, aké dokumenty boli odovzdané, aké dokumenty chýbali, v akom psychickom stave dieťa prišlo, ako reagovalo na prijatie, či rozumelo dôvodom umiestnenia a aké informácie mu boli poskytnuté. Absencia takéhoto záznamu sťažuje spätné vyhodnotenie priebehu adaptácie a nadväznosť ďalšej odbornej práce.

Zo zistení zároveň vyplynulo, že niektoré deti **prichádzajú do zariadenia s nedostatočnými alebo nejasnými informáciami o dôvodoch umiestnenia**, mieste pobytu a predpokladanom

trvaní pobytu. Časť detí uvádzala, že základné informácie získavala skôr neformálne od iných detí. Takýto postup môže viesť k neúplnému alebo skreslenému porozumeniu pravidiel a zvyšovať neistotu dieťaťa v adaptačnej fáze. Zariadenie by preto malo priebežne overovať, či dieťa poskytnutým informáciám skutočne porozumelo.

Počas adaptačnej fázy nie je podľa vyjadrenia zariadenia obmedzovaný kontakt dieťaťa s rodinou.

Prvé formálne hodnotenie dieťaťa sa realizuje po uplynutí približne jedného mesiaca. V tomto období je dieťa sledované vo výchovnej a vzdelávacej činnosti, absolvuje rozhovor so psychologičkou a sú o ňom zhromažďované podklady od vychovávateľov, učiteľov, psychologičky, sociálnej pracovníčky a zdravotnej sestry. Výstupom adaptačného obdobia je prvý individuálny reedukačný program (IRP), ktorý sa následne zasiela príslušnému ÚPSVaR.

Celkovo možno konštatovať, že zariadenie má vytvorený základný postup prijatia a adaptácie dieťaťa, do ktorého sú zapojení viacerí zamestnanci. Pozitívne možno hodnotiť prítomnosť psychologičky pri prijatí, zdravotné posúdenie dieťaťa, zachovanie kontaktu s rodinou a mesačné adaptačné hodnotenie ako podklad pre IRP. Ako oblasti vyžadujúce zlepšenie sa javia najmä dôslednejšie dokumentovanie prvotného prijatia, ako aj individuálne prispôsobenie vstupného rozhovoru aktuálnemu stavu dieťaťa.

Opatrenie komisára pre deti:

3. **RC:** Zaviesť podrobnejší písomný záznam z prvotného prijatia dieťaťa. Takýto záznam by mal obsahovať okrem formálnych náležitostí (najmä dátum a čas prijatia, osoby prítomné pri prijatí, sprievod dieťaťa, odovzdanú a chýbajúcu dokumentáciu), aj základné informácie poskytnuté dieťaťu, jeho aktuálny psychický stav, vyjadrenie dieťaťa k prijatiu a informáciu, či porozumelo dôvodom umiestnenia a základnému režimu zariadenia.
   Termín plnenia: do 30 dní od doručenia správy .

2.2.1. Terapeutický prístup k dieťaťu a zdravotná starostlivosť

V RC pôsobí jedna psychologička, ktorá zabezpečuje individuálnu psychologickú starostlivosť o dievčatá. Podľa jej vyjadrenia sa pri práci s deťmi osvedčil systém vopred dohodnutých termínov psychologického poradenstva, pričom sa snaží, aby každé dievča absolvovalo individuálne poradenstvo minimálne raz až dvakrát mesačne. Niektoré dievčatá však túto možnosť využívajú menej pravidelne.

Psychologička pri práci s deťmi uplatňuje prístup zameraný na podporu pozitívnej motivácie, posilňovanie silných stránok osobnosti, prácu so životným príbehom dieťaťa a orientáciu na budúcnosť. Tento prístup možno hodnotiť ako príklad dobrej praxe, najmä vzhľadom na to, že mnohé deti majú skúsenosť s dlhodobým dôrazom na svoje zlyhania, problémové správanie a nedostatky.

Z rozhovorov s dievčatami vyplynulo rozdielne vnímanie psychologickej podpory. Kým niektoré psychologičke dôverujú a využívajú jej pomoc, iné vyjadrovali obavy z možného sprostredkovania citlivých informácií. Táto nedôvera môže súvisieť aj s negatívnymi skúsenosťami z predchádzajúcich zariadení. Z pohľadu NPM je preto potrebné naďalej posilňovať dôverný terapeutický vzťah a zrozumiteľne vysvetľovať hranice dôvernosti psychologickej práce. Psychologička si vedie vlastnú spisovú dokumentáciu a záznamy z pohovorov s deťmi, ktoré nezverejňuje.

V zariadení sa realizujú aj skupinové formy práce, najmä komunity, tematické diskusie a preventívne aktivity zamerané na životné témy, sexualitu, sebapoškodzovanie alebo zvládanie konfliktov. Zariadenie spolupracuje aj s centrom poradenstva a prevencie, pričom prínosom týchto aktivít je aj zapojenie externých odborníkov.

Za rozvojový potenciál možno považovať kvalifikáciu jedného z vychovávateľov v oblasti liečebnej pedagogiky. Vzhľadom na potreby cieľovej skupiny by bolo vhodné túto kvalifikáciu systematickejšie využívať pri realizácii liečebno-pedagogických, preventívnych a podporných aktivít.

Vhodné by bolo tiež rozšíriť pravidelnú skupinovú prácu s deťmi o aktivity zamerané na prevenciu psychopatologických javov, zvládanie napätia, emocionálnu reguláciu, relaxáciu a bezpečné uvoľňovanie psychickej tenzie. Inšpiráciou môže byť dobrá prax iných reedukačných centier.

Cielenejšie by bolo možné využívať aj dostupné materiálne vybavenie, napríklad boxovacie vrece, ktoré sa v čase monitorovania nevyužívalo. Pri odborne vedenom a bezpečnom používaní môže slúžiť ako nástroj regulovaného uvoľňovania napätia a podpory sebakontroly.

Za vhodný smer ďalšieho rozvoja možno považovať aj zváženie zriadenia multisenzorickej miestnosti typu snoezelen, prípadne využitie grantových možností na jej vybavenie a odborné vzdelávanie zamestnancov. Takýto priestor by mohol podporovať najmä relaxáciu, emocionálnu reguláciu a upokojenie detí, pričom jeho využívanie by malo byť odborne vedené a prispôsobené individuálnym potrebám detí.

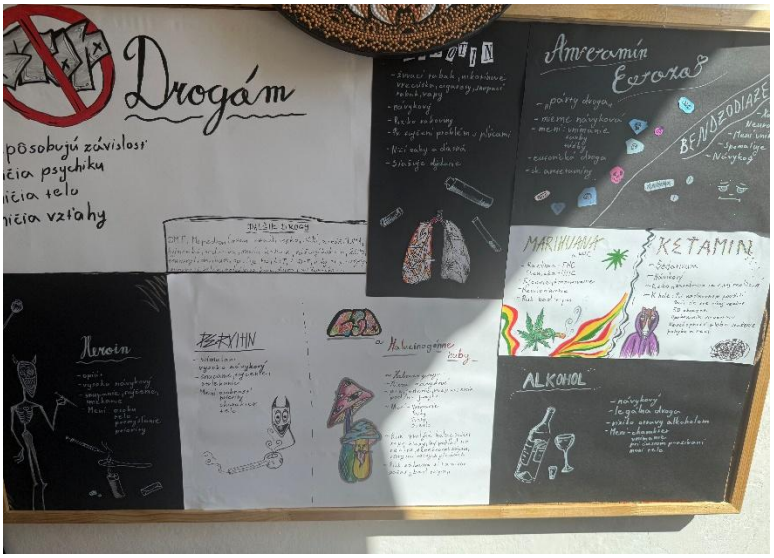
Celkovo možno konštatovať, že psychologická podpora je v zariadení prítomná a systémovo zabezpečená, avšak jej účinnosť je pri časti detí limitovaná nízkou mierou dôvery a obmedzeným rozsahom dostupných terapeutických foriem.

Opatrenie/odporúčanie komisára pre deti:

4. **RC:** Postupne začleňovať do práce s deťmi aktivity zamerané na emocionálnu reguláciu, bezpečné uvoľňovanie psychickej tenzie, prevenciu psychopatologických javov, terapeuticko-korekčné cvičenia, relaxačné techniky a prvky kreatívnych alebo psychomototrických terapii; odborne nastaviť využívanie dostupných pomôcok, napríklad boxovacieho vreca, na bezpečné a regulované uvoľňovanie napätia, a zároveň preveriť

možnosti zriadenia multisenzorického priestoru typu snoezelen vrátane využitia grantových možností a odborného vzdelávania zamestnancov.
Termín plnenia: do 3 mesiacov od doručenia správy.

5. **RC:** Zariadeniu sa odporúča zvážiť systematickejšie využitie zamestnanca s kvalifikáciou v liečebnej pedagogike pri práci s deťmi.
Termín plnenia: bez termínu – ide o odporúčanie.





Obrázok: Aktivity zamerané na prevenciu psycho-patologických javov

2.2.2. Ukladanie výchovných prostriedkov dieťaťu, systém hodnotenia

Správanie dievčat v RC je hodnotené prostredníctvom bodového systému.. Hodnotenie má motivačný charakter a jeho cieľom je poskytovať deťom spätnú väzbu o ich správaní.. Plusové body sú udeľované napríklad za vzorné plnenie povinností, nadpriemernú pracovnú aktivitu, pomoc pri úprave prostredia, reprezentáciu zariadenia alebo školský prospech. Mínusové body sa udeľujú za porušenie pravidiel, napríklad za vulgárne vyjadrovanie, neporiadok, nerešpektovanie režimu dňa, fajčenie, klamstvo, krádež, fyzické napadnutie, šikanovanie, užívanie alkoholu alebo drog, nedovolené prerušenie pobytu a iné závažnejšie priestupky.

Bodové hodnotenie je zaznamenávané do knihy denného hodnotenia, pričom body môžu zapisovať pedagogickí a odborní zamestnanci. Spätná väzba sa poskytuje najmä na komunitách, kde dievčatá spolu s vychovávateľmi rozoberajú správanie v škole, odbornom výcviku a vo výchove.

Hlavným motivačným prvkom hodnotiaceho systému je možnosť získať výhody, najmä samostatnú vychádzku mimo zariadenia, používanie vlastného mobilného telefónu počas víkendu, mimoriadne prerušenie pobytu, účasť na aktivitách mimo zariadenia alebo vecné odmeny. Pri negatívnom hodnotení môže dôjsť k odobratiu alebo obmedzeniu niektorých

výhod, napríklad zákazu vychádzky mimo areálu, zákazu účasti na akcii mimo zariadenia alebo obmedzeniu používania mobilného telefónu.

V zariadení neboli zistené výchovné prostriedky, ktoré by boli v rozpore s platnými právnymi predpismi, zasahovali do práv maloletých detí alebo neboli v súlade s ich najlepším záujmom (napr. obmedzenie kontaktu s rodinou, krátenie vreckového a pod.).

2.2.3. Mechanizmus sťažností

V zariadení **nie je zriadená samostatná schránka dôvery** určená na anonymné podnety detí vo vzťahu k zariadeniu. K dispozícii je schránka na podnety určená pre prokurátora, ku ktorej má prístup prokurátor počas výkonu dozoru. Tento mechanizmus však neumožňuje operatívne riešenie aktuálnych podnetov detí zo strany zariadenia, keďže jeho využitie závisí od frekvencie návštev dozorujúceho orgánu.

Z rozhovorov so zamestnancami aj deťmi vyplynulo, že deti sa v prípade problémov alebo nespokojnosti obracajú najmä na vychovávateľov, sociálnu pracovníčku, psychologičku alebo vedenie zariadenia. Podnety môžu komunikovať aj na komunite alebo v individuálnych rozhovoroch so zamestnancami. Mechanizmus sťažností je tak v praxi založený prevažne na neformálnej komunikácii a osobnej dôvere dieťaťa ku konkrétnemu dospelému.

Počas monitorovania neboli zaznamenané informácie o tom, že by deti v poslednom období podávali sťažnosti prostredníctvom externých kontrolných mechanizmov.

Z pohľadu NPM je **neformálna možnosť obrátiť sa na zamestnancov dôležitá, avšak sama osebe nepostačuje ako plnohodnotný mechanizmus sťažností**. Nie všetky deti majú rovnakú mieru dôvery voči dospelým osobám a niektoré podnety môžu byť pre dieťa citlivé alebo spojené s obavou z následkov. Absencia jasne definovaného, dôverného a deťom zrozumiteľného mechanizmu môže znižovať ich pocit bezpečia a obmedzovať možnosť upozorniť na porušenie práv, nevhodné zaobchádzanie alebo iné závažné skutočnosti.

Ako vhodné sa preto javí **zriadiť v zariadení vlastnú schránku dôvery** určenú pre deti, ku ktorej by mala prístup vopred určená odborná osoba, napríklad psychologička zariadenia. Zároveň je potrebné zabezpečiť, aby deti boli pravidelne a zrozumiteľne informované o možnostiach podania sťažnosti, o spôsobe jej vybavenia a o dostupných externých kontaktoch.

V zariadení súčasne **absentuje zverejnenie kontaktných informácií na dozorujúce orgány a kontrolujúce subjekty**, *(ako napr. komisár pre deti, verejný ochranca práv, ÚPSVaR, Generálna prokuratúra SR).* Deti je vhodné účelovo špecificky informovať o mechanizmoch sťažností a kontaktoch na externé nezávislé orgány, ideálne tieto zverejniť na tabuli v spoločných priestoroch.[13]

[13] „*Ve všech zařízeních sociální péče by měl existovat účinný interní mechanismus pro podávání stížností a rezidenti by měli mít také možnost podávat stížnosti nezávislému externímu orgánu, který je oprávněn přímo přijímat důvěrné stížnosti a vydávat potřebná doporučení. Stížnosti adresované správě zařízení by měly být zaznamenány v určeném registru*.“ Rada Európy /



Obrázok: schránka prokurátora.

Opatrenie komisára pre deti:

6. **RC**: Zabezpečiť zverejnenie kontaktov na nezávislé dozorujúce a kontrolné orgány a inštitúcie, a súčasne poučiť a informovať deti o možnostiach podávať sťažnosti a podnety týmto externým subjektov.
   Termín plnenia: bezodkladne.

7. **RC:** Zabezpečiť zriadenie samostatnej anonymnej schránky dôvery a nastaviť jasný postup jej pravidelného vyberania, evidencie a vybavovania podnetov, pričom deti majú byť veku primerane informované o možnostiach podania sťažnosti alebo podnetu a o zákaze akéhokoľvek postihu za ich podanie.
   Termín plnenia: do 30 dní od doručenia správy.

2.2.5. Ochranná miestnosť

Ochranná miestnosť v RC bola počas monitoringu hodnotená ako zrekonštruovaná a materiálne primerane vybavená, a spĺňala zákonné požiadavky na zariadenie v zmysle § 11 ods. 2 vyhlášky č. 323/2008 Z. z. [14]

Európsky výbor na zabránenie mučenia a neľudského či ponižujúceho zaobchádzania alebo trestania (CPT), Informačný prehľad: Osoby zbavené slobody v zariadeniach sociálnej starostlivosti. Bod 34. Dostupné na: https://rm.coe.int/1680a8ae64.

[14] § 11 ods. 2 vyhlášky č. 323/2008 Z.z.: Ochranná miestnosť má podlahovú plochu najmenej osem štvorcových metrov, výšku najmenej 250 cm a výšku najviac 300 cm a je vybavená takto:
a) nábytok pevne pripevnený k podlahe, ktorý tvorí posteľ, stôl a sedadlo,
b) zabudované WC s nádržkou na vodu umiestnenou mimo miestnosti,
c) jednoduchý zdroj pitnej vody,
d) jedna stena upravená ako zelená tabuľa,
e) osvetlenie miestnosti s vonkajším ovládaním mimo dosahu dieťaťa,
f) umývateľná teplá, pevne upevnená podlahová krytina,
g) vykurovanie, ktoré zabezpečí teplotu v miestnosti najmenej 21 stupňov C,
h) okno s vetraním chránené proti rozbitiu,

Ochranná miestnosť, v súlade so zákonnými požiadavkami, má slúžiť na ochranu a upokojenie dieťaťa, pričom jej využívanie ako trestného opatrenia je neprípustné, čo zariadenie rešpektuje.[15]

Riaditeľ zariadenia uviedol, že v súčasnosti nie je potreba ochrannú miestnosť pravidelne využívať a že vypäté situácie sa zamestnanci snažia riešiť prednostne rozhovorom, upokojením dieťaťa a spracovaním situácie bez použitia tohto opatrenia. Tento prístup možno hodnotiť ako príklad dobrej praxe, keďže umiestnenie dieťaťa do ochrannej miestnosti má byť vždy krajným opatrením, využívaným len v nevyhnutných a individuálne odôvodnených prípadoch.

Na dverách ochrannej miestnosti boli zverejnené všeobecné pokyny pre zamestnancov k umiestňovaniu detí do ochrannej miestnosti, čo možno hodnotiť pozitívne.









i) zvukové zariadenie na privolanie pedagogického zamestnanca,
j) materiál na vzdelávanie, relaxačnú alebo inú vhodnú činnosť, športové a iné vybavenie, ktoré svojím charakterom vylučuje zranenie dieťaťa a napomáha upokojovať dieťa.
[15] § 124 ods. 9 školského zákona.

Obrázky: Ochranná miestnosť.

2.3. Kontakt s okolitým svetom / Realizácia práv dieťaťa na kontakt s biologickou rodinou a kroky smerujúce k návratu dieťaťa do svojej biologickej rodiny

2.3.1. Vychádzky a návštevy

V RC sú individuálne vychádzky detí podmienené najmä dosiahnutým hodnotením v rámci bodovacieho systému a súhlasom zamestnancov. O umožnení vychádzky rozhodujú vychovávatelia. **Samostatná vychádzka** mimo zariadenia môže byť dieťaťu umožnená po splnení stanovených podmienok, prípadne aj za mimoriadne úspechy, napríklad za reprezentáciu zariadenia alebo účasť v súťažiach. **Individuálna vychádzka s rodičom** je možná po dohode so sociálnym oddelením.

Skupinové vychádzky mimo zariadenia v sprievode zamestnancov sú realizované pravidelne.

Z výpovedí detí však vyplýva, že samostatné vychádzky sú v praxi vnímané ako skôr obmedzené a pre niektoré deti ťažšie dosiahnuteľné. Niektoré dievčatá verbalizovali pocit, že mínusové body získavajú jednoduchšie než plusové, čo môže viesť k frustrácii, najmä u detí, ktorým sa opakovane nedarí dosiahnuť potrebný počet bodov na získanie samostatnej vychádzky.

Takéto nastavenie môže byť z hľadiska bezpečnosti a ochrany detí odôvodnené, najmä pri deťoch s rizikovým správaním alebo zvýšeným rizikom úteku. Zároveň však platí, že **ak je obmedzenie vychádzok uplatňované dlhodobo, rigidne alebo bez individuálneho vyhodnocovania, môže prispievať k zvýšeniu napätia**, pocitu nespravodlivosti a potrebe úniku. Psychologicky možno obmedzenie vychádzok vnímať ako ochranné opatrenie, avšak jeho účel musí byť pravidelne prehodnocovaný vo vzťahu ku konkrétnemu dieťaťu, jeho správaniu, aktuálnym potrebám a miere rizika.

Zamestnanci zariadenia uviedli, že v minulosti sa v zariadení vyskytovalo viac **útekov**. V súčasnosti ide skôr o nenávraty z prázdninových pobytov. V čase monitoringu boli na úteku dve dievčatá, pričom jedna z nich sa nevrátila z prázdnin. Ako jeden z dôvodov útekov bola uvádzaná potreba slobody. Niektoré deti sa po úteku do zariadenia samy vracajú. Uvedené poukazuje na potrebu vnímať úteky nielen ako porušenie pravidiel, ale aj ako signál napätia, frustrácie, potreby kontaktu s vonkajším prostredím alebo nedostatočného pocitu spolurozhodovania o vlastnej situácii.

Návštevy detí sa riadia návštevným poriadkom a sú umožnené rodinným príslušníkom a zákonným zástupcom; iné návštevy sú možné po dohode so sociálnym oddelením. Ich

realizácia sa prispôsobuje možnostiam rodiny, pričom zariadenie umožňuje aj návštevy mimo štandardného víkendového režimu.

Zariadenie deklaruje podporu kontaktu detí s rodičmi a rodinou vrátane spoločných aktivít a individuálnych vychádzok.

Za príklad dobrej praxe možno považovať najmä podporu rodičov pri osobných návštevách a ochotu zariadenia umožniť stretnutie aj mimo štandardného víkendového režimu, ak sa rodina nachádza v blízkosti zariadenia. Pozitívne možno hodnotiť aj to, že zariadenie umožňuje individuálne vychádzky s rodičom po dohode so sociálnym oddelením, čím podporuje zachovanie rodinných väzieb a kontakt dieťaťa s prirodzeným prostredím.

Opatrenie komisára pre deti:

8. **RC:** Zabezpečiť, aby sa pri rozhodovaní o samostatných vychádzkach naďalej dôsledne vychádzalo z individuálneho posúdenia aktuálneho správania dieťaťa, miery rizika, dosiahnutého pokroku, jeho snahy a potreby primeraného kontaktu s vonkajším prostredím; súčasne zabezpečiť pravidelné prehodnocovanie prípadov, v ktorých dieťa dlhodobo nedosahuje podmienky na samostatnú vychádzku, aby obmedzenie vychádzok nepôsobilo automaticky alebo demotivačne.
   Termín plnenia: priebežne.

2.3.4. Kontakt s biologickou rodinou

Komunikácia detí s rodinou v zariadení prebieha viacerými formami – písomne, osobne, telefonicky alebo elektronicky. Podľa vyjadrenia zariadenia je vedená v záujme optimalizácie reedukačného procesu dieťaťa.

Pobyty detí v rodinnom prostredí, víkendové, sviatočné alebo prázdninové pobyty sa riešia v spolupráci s príslušným orgánom sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately. Ak rodič požiada o pobyt dieťaťa, zariadenie komunikuje s ÚPSVaR, ktorý zabezpečuje prešetrenie pomerov.

Kontakt detí s biologickou rodinou je však v praxi veľmi variabilný. Niektoré deti sú v pravidelnom kontakte s rodičmi alebo súrodencami, iné uvádzajú minimálny alebo žiadny kontakt. Viaceré deti vyjadrovali silnú túžbu po rodine, pričom u niektorých sa zároveň prejavovali ambivalentné emócie, napríklad hnev, sklamanie alebo neistota vo vzťahu k rodičom. Z psychologického hľadiska je zrejmá výrazná potreba vzťahovej väzby a ukotvenia identity dieťaťa v rodinnom prostredí. Ak táto potreba zostáva dlhodobo nenaplnená, môže viesť k **frustrácii, smútku, neistote** a zníženej motivácii dieťaťa spolupracovať v reedukačnom procese.

Niektoré deti poukazovali na obmedzenia v realizácii kontaktu zo strany kmeňového zariadenia alebo pôvodného prostredia.

Osobitnú pozornosť si vyžaduje **kontakt so súrodencami**. Ak má dieťa súrodenca v CDR, kontakt je podľa zariadenia udržiavaný najmä telefonicky, prípadne osobne, pričom jeho realizácia často závisí od aktivity a spolupráce kmeňového CDR. Zariadenie uviedlo, že aktuálne všetky deti, ktoré sú v reedukačnom centre z CDR, majú ísť na prázdninový pobyt do CDR. V minulosti sa však stávalo, že niektoré deti na prázdninový pobyt do CDR ísť nemohli. Podľa zariadenia takáto situácia často signalizovala, že u dieťaťa sa následne bude meniť právna forma umiestnenia na ústavnú starostlivosť.

Za osobitne citlivý možno považovať aj kontakt detí s rodičmi alebo súrodencami, ktorí sa **nachádzajú vo výkone trestu odňatia slobody**. Zariadenie uviedlo prípad dieťaťa, ktorého brat je vo výkone trestu, pričom kontakt je realizovaný prostredníctvom videohovorov cez aplikáciu WhatsApp. Podobným spôsobom prebieha aj kontakt s rodičmi, ak to umožňujú ich podmienky vo výkone trestu.

Komisár pre deti **ako príklad dobrej praxe** hodnotí **podporu vedenia zariadenia pri udržiavaní kontaktu detí s rodinou, otvorenosť voči rôznym formám komunikácie** a zapájanie odborných aj výchovných zamestnancov do komunikácie s rodinou. Pozitívne možno hodnotiť aj podporu dlhších pobytov detí v domácom prostredí, ak sú na to splnené podmienky, keďže takýto postup môže napomáhať príprave dieťaťa na návrat do rodiny. **Za príklad dobrej praxe možno považovať aj využívanie videohovorov pri kontakte dieťaťa** so súrodencom alebo rodičom vo výkone trestu odňatia slobody, ak osobný kontakt nie je možný.

Opatrenie komisára pre deti:

9. **RC:** Zabezpečiť, aby zariadenie pri deťoch, ktoré návštevy nemávajú alebo ich majú len výnimočne, v spolupráci s orgánom SPODaSK (prípadne aj s CDR) aktívne hľadalo alternatívne formy udržiavania kontaktu, napríklad telefonický, online alebo asistovaný kontakt.
   Termín plnenia: bezodkladne

2.3.5. Prístup k mobilu a internetu

V RC majú deti možnosť telefonovať rodičom, rodinným príslušníkom a blízkym osobám. Každá skupina **má k dispozícii spoločný telefón**, prostredníctvom ktorého môžu deti kontaktovať rodinu alebo iné blízke osoby. Telefonovanie prebieha počas hodín určených pre jednotlivé skupiny; ak sa dieťa blízkym nedovolá, môže telefonovať individuálne aj za podpory psychológa. Vychovávatelia vedú knihu telefonovania.

Podľa vyjadrenia zariadenia telefonovanie detí rodičom a rodinným príslušníkom nie je obmedzované. Deti môžu telefonovať v súkromí, najmä vo vlastnej izbe alebo na chodbe, čo možno hodnotiť pozitívne a z hľadiska práv maloletých ako štandart. Ak telefonát prebieha v kancelárii sociálnej pracovníčky, dieťa nezostáva samé. **Z hľadiska ochrany súkromia je preto potrebné rozlišovať medzi situáciami, keď je prítomnosť zamestnanca odôvodnená ochranou dieťaťa alebo inými vážnymi dôvodmi** (ktoré majú prednosť pred právom dieťaťa

na súkromie počas telefonátu)[16], **a situáciami, v ktorých by malo byť dieťaťu umožnené telefonovať bez prítomnosti dospelej osoby**.

Prístup k súkromným mobilným telefónom majú deti obmedzený časovo a režimovo. Po dosiahnutí stanoveného bodového hodnotenia môžu používať vlastný mobilný telefón spravidla v piatok, sobotu a nedeľu. Mobilné telefóny a iné zariadenia sú deťom mimo určeného času odoberané, vrátane nočných hodín. Počas týždňa majú deti k dispozícii najmä spoločný telefón skupiny.

Prístup k internetu je deťom umožnený samostatne po dosiahnutí bodového hodnotenia, a to najmä v piatok a počas víkendu.

Za príklad dobrej praxe možno považovať postupné umožňovanie používania vlastného mobilného telefónu a internetu po splnení stanovených podmienok, ak je tento režim uplatňovaný zrozumiteľne, predvídateľne a individuálne.

2.3.6. Súkromie korešpondencie

Pri deťoch umiestnených v reedukačnom centre môže zariadenie z bezpečnostných dôvodov pristupovať ku kontrole balíkov alebo zásielok, najmä s cieľom zabrániť vnášaniu zakázaných predmetov alebo látok do zariadenia. Takáto kontrola však musí byť primeraná, odôvodnená a nesmie automaticky zasahovať do obsahu osobnej komunikácie dieťaťa.[17]

V RC sú listy a balíky otvárané za prítomnosti dieťaťa a dospelej osoby, spravidla vychovávateľa. Podľa zistení je **kontrola zásielok realizovaná najmä za účelom preverenia, či neobsahujú zakázané predmety alebo látky**. Neboli zistené informácie o systematickej kontrole obsahu listovej korešpondencie. Obsah listovej komunikácie podľa vyjadrení zariadenia kontrolovaný ani čítaný nie je, čo reflektuje právo dieťaťa na súkromie.

2.4. Realizácia práv dieťaťa na oddych a voľný čas

2.4.1. Voľnočasové aktivity

Rozhodovanie o konkrétnych aktivitách v RC prebieha najmä v rámci úseku výchovy. Dievčatá majú k dispozícii tvorivé aktivity realizované v skupinách, športové činnosti, krúžky, turistiku, telocvičňu s rôznym športovým vybavením, vonkajšie športovisko, posilňovacie stroje, pingpongové stoly, ako aj skleníky a hriadky určené na pestovanie.

Z rozhovorov s deťmi a zamestnancami vyplynulo, že zariadenie poskytuje deťom **viaceré možnosti zmysluplného trávenia voľného času**. Deti uvádzali najmä športové aktivity, ako

[16] Čl. 16 Dohovoru o právach dieťaťa: „*Žiadne dieťa nesmie byť vystavené svojvoľnému zasahovaniu do svojho súkromného života, rodiny, domova alebo korešpondencie ani nezákonným útokom na svoju česť a povesť.*“

[17] V zmysle § 125 ods. 5 písm. a) školského zákona, ak dieťa svojím správaním ohrozuje zdravie a život seba alebo iných osôb alebo môže svojím správaním spôsobiť psychickú alebo fyzickú ujmu sebe alebo iným osobám, zariadenie môže použiť ochranné opatrenia, ktorým je aj vykonanie kontroly obsahu doručeného balíka za prítomnosti dieťaťa; opakované kontroly balíka musia byť odôvodnené v osobnom spise dieťaťa.

telocvičňu, volejbal a stolný tenis, tvorivé činnosti, napríklad výrobu náramkov, výšivky, výtvarné aktivity a šitie, ako aj kultúrne a edukačné aktivity, napríklad Hviezdoslavov Kubín alebo tanec. Niektoré deti sa aktívne pripravujú na športové podujatia a súťaže. Súčasťou programu sú aj vychádzky, turistika a návštevy kultúrnych alebo náboženských podujatí.

Deti sú vedené aj k pohybu na čerstvom vzduchu. Pobyt na dvore je súčasťou režimových opatrení zariadenia a deti každodenne trávia čas vonku. Zariadenie má na športové aktivity vhodné priestorové podmienky, najmä veľkú telocvičňu a dobre vybavenú posilňovňu.

Pozitívne možno hodnotiť aj **zapájanie detí do praktických zručností**. Deti chodia na nákupy so skupinovými vychovávateľmi, pričom sa učia hospodáriť s peniazmi. Zároveň sú vedené aj k environmentálnej výchove a to najmä počas vyučovania, kde triedia odpad, sadia semienka a starajú sa o rastliny. Uvedené aktivity predstavujú **príklady dobrej praxe** vo výchovno-vzdelávacom procese, keďže podporujú rozvoj pracovných návykov, praktických zručností a zodpovedného vzťahu detí k starostlivosti o svoje okolie.

V zariadení sú dostupné aj **náboženské aktivity** a účasť na nich je podľa zistení dobrovoľná.

Možno konštatovať, že zariadenie aktívne vytvára základné materiálne, priestorové a organizačné podmienky na rozvoj záujmov a zručností detí, a vyššie uvedené voľnočasové aktivity v rámci režimového zariadenia tím NPM považuje za dostatočné.

2.5. Vedenie spisovej dokumentácie

Podľa zistení z monitoringu je **spisová dokumentácia sociálneho úseku** v RC **vedená systematicky a prehľadne**, umožňuje rýchlu orientáciu v základných informáciách o dieťati, právnom dôvode jeho pobytu a komunikácii s príslušnými subjektmi.

Spisová dokumentácia psychologičky obsahovala požadované náležitosti, najmä záznamy o počte stretnutí s jednotlivými dievčatami, diagnostické správy a záznamy z poradenských stretnutí.

V rámci monitoringu bolo zistené, že **individuálne reedukačné programy (IRP)**[18] sú v zariadení pravidelne tvorené a vyhodnocované v zákonných trojmesačných intervaloch. Na ich

[18] Podľa § 122 ods. 16 školského zákona, Reedukačné centrum vypracúva pre každé dieťa individuálny reedukačný program, ktorý vychádza z podkladov diagnostického centra a obsahuje výkonové ciele, podľa ktorých sa vykonávajú odborné činnosti počas pobytu v reedukačnom centre zamerané na opätovné začlenenie dieťaťa do spoločnosti. Vyhodnotenie a úprava individuálneho reedukačného programu sa vykonáva najmenej raz za štvrťrok v spolupráci s centrom pre deti a rodiny, ak ide o individuálny reedukačný program pre dieťa s nariadenou ústavnou starostlivosťou v centre pre deti a rodiny, a zákonným zástupcom; ak sa individuálny reedukačný program vyhodnocoval bez účasti zákonného zástupcu, uvedie sa vo vyhodnotení dôvod, pre ktorý nebolo možné zákonného zástupcu do vyhodnotenia zapojiť. Individuálny reedukačný program pre dieťa, ktoré je v reedukačnom centre umiestnené na základe rozhodnutia súdu, reedukačné centrum vyhodnocuje a upravuje v spolupráci s orgánom sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately.
Podľa § 14 ods. 1 vyhlášky MŠ SR č. 323/2008 Z. z., individuálny reedukačný program sa vypracúva pre každé dieťa umiestnené v diagnostickom centre alebo v reedukačnom centre.
Podľa § 14 ods. 2 vyhlášky MŠ SR č. 323/2008 Z. z., individuálny reedukačný program sa vypracúva po uplynutí prvého mesiaca pobytu dieťaťa v diagnostickom centre alebo v reedukačnom centre a jeho súčasťou je hodnotenie procesu adaptácie dieťaťa na pobyt v ňom.

príprave sa podieľajú viacerí odborní a pedagogickí zamestnanci, pričom podklady sú prerokúvané na poradách.

Zároveň však bolo zistené, že **ciele IRP sú v niektorých prípadoch formulované skôr všeobecne a univerzálne**. Nie vždy je z dokumentácie zrejmé, z akej individuálnej diagnostiky ciele vychádzajú, aké konkrétne intervencie majú byť realizované, kto je zodpovedný za ich plnenie, v akom časovom rámci majú byť naplnené a podľa akých kritérií bude vyhodnocovaný pokrok dieťaťa.

Z Zo zistení taktiež nevyplýva systematicky formalizovaný mechanizmus zaznamenávania **vyjadrenia dieťaťa k obsahu IRP ani jeho podpis ako potvrdenie oboznámenia sa s IRP**. Hoci v praxi môže dochádzať k individuálnym rozhovorom s dieťaťom, absencia výslovného zaznamenania jeho stanoviska v dokumentácii predstavuje oslabenie princípu participácie podľa čl. 12 Dohovoru o právach dieťaťa.[19] Z odborného hľadiska by preto bolo vhodné doplniť IRP o samostatnú časť „Vyjadrenie dieťaťa“, prípadne o záznam o spôsobe jeho zapojenia do tvorby a vyhodnocovania plánu.

Osobitnú pozornosť si vyžaduje skutočnosť, že administratívnu prípravu a kompletizáciu IRP zabezpečuje psychologička zariadenia. Táto prax je reedukačných centrách rozšírená, avšak z odborného hľadiska prináša viaceré riziká. Môže zvyšovať administratívnu záťaž psychologičky na úkor priamej psychologickej práce s deťmi a zároveň môže u detí oslabovať dôveru v poradenský vzťah, ak nadobudnú pocit, že informácie z poradenských rozhovorov sú využívané aj na hodnotenie ich osoby. Psychologická časť IRP by preto mala byť formulovaná citlivo, s dôrazom na ochranu informácií z poradenského procesu, a jej obsah by mal byť s dieťaťom primerane odkomunikovaný. **Vhodnejšie sa javí, aby koordináciu tvorby a kompletizáciu IRP zabezpečoval sociálny pracovník, ktorý by zhromažďoval podklady od jednotlivých členov multidisciplinárneho tímu**.

Spolupráca zariadenia s **ÚPSVaR je podľa vyjadrenia sociálnej pracovníčky pravidelná a funkčná**. ÚPSVaR zariadenie navštevuje, reaguje na žiadosti o informácie a podieľa sa na komunikácii k plánom sociálnej práce a IRP. Pozitívne možno hodnotiť, že zariadenie nevníma ÚPSVaR iba ako formálneho adresáta správ, ale ako subjekt zapojený do plánovania práce s dieťaťom.

<u>Opatrenie/odporúčania komisára pre deti:</u>

10. **<u>RC</u>**: Odporúča sa, aby koordináciu tvorby a kompletizáciu IRP zabezpečoval sociálny pracovník, ktorý by zhromažďoval podklady od jednotlivých členov multidisciplinárneho tímu.
<u>Termín plnenia</u>: bez termínu – ide o odporúčanie.

[19] Tento prístup je v súlade s Dohovorom OSN o právach dieťaťa, ktorý v článku 12 stanovuje právo dieťaťa slobodne vyjadrovať názory a postoje ku všetkým záležitostiam, ktoré sa ho týkajú. Tento princíp uznáva schopnosť detí aktívne prispievať k rozhodnutiam ovplyvňujúcim ich životy, pričom ich názory by mali byť primerane zohľadnené.

11. **RC:** Zabezpečiť preukázateľnú participáciu dieťaťa na tvorbe a vyhodnocovaní IRP. Súčasťou dokumentácie má byť stanovisko dieťaťa, jeho vlastné ciele, vyjadrenie k potrebám, obavám a ďalšiemu smerovaniu, ako aj záznam o tom, že bolo s plánom oboznámené primerane svojmu veku a rozumovej vyspelosti; zabezpečiť individualizáciu a účelnosť pri vypracovaní IRP – aby individualizovali jednotlivcov, preukazovali konkrétne vykonané kroky a ciele.
    Termín plnenia: bezodkladne.

2.5.1 Vonkajšie a vnútorné priestory zariadenia

Tím NPM počas návštevy RC **vykonal prehliadku vonkajších i vnútorných priestorov** zariadenia.

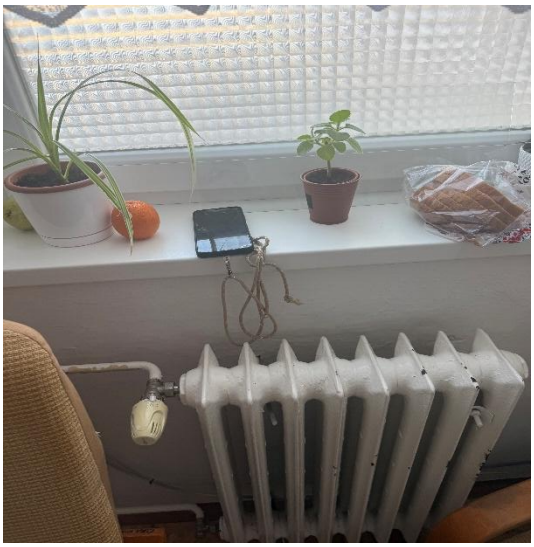
RC sídli v budove, ktorú zdieľa so špeciálnou strednou školou, pričom priestory zariadenia a školy sú primerane oddelené. Dievčatá sú ubytované na poschodiach zariadenia, spravidla po dvoch na izbách. Izby pôsobili funkčne, upravene a individualizovane; každé dieťa malo k dispozícii posteľ, uzamykateľnú skriňu a priestor na osobné veci.

Vnútorné vybavenie zariadenia hodnotí tím NPM veľmi pozitívne. Bolo zrejmé, že prostrediu, v ktorom dievčatá žijú, je venovaná primeraná starostlivosť. Priestory boli čisté, upravené a pravidelne udržiavané. Dievčatá si môžu svoje **izby prispôsobiť a vyzdobiť osobnými predmetmi**, vďaka čomu izby pôsobili útulne a osobne. Takéto nastavenie podporuje pocit spoluzodpovednosti, dôstojnosti, bezpečia a vzťahu dieťaťa k vlastnému priestoru.

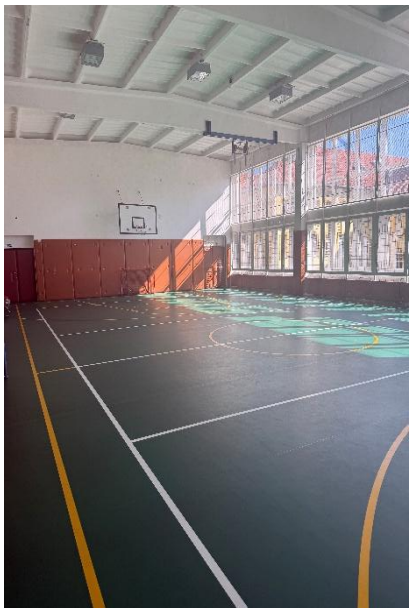
Komisár pre deti osobitne hodnotí ako príklad dobrej praxe, že každé dievča malo k dispozícii vlastnú uzamykateľnú skrinku, čo nie je v obdobných zariadeniach samozrejmosťou a významne prispieva k ochrane súkromia, osobných vecí a pocitu dôstojnosti dieťaťa.

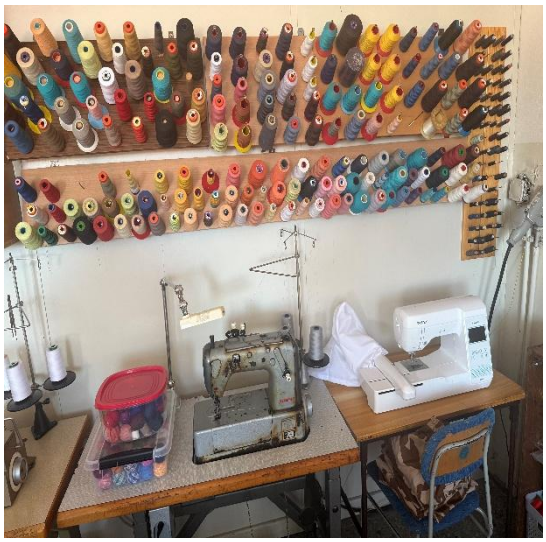
Pozitívne možno hodnotiť plánované zavedenie klimatizácie, keďže počas letných mesiacov býva v niektorých izbách veľmi vysoká teplota.

Zariadenie disponuje uzamknutým vonkajším areálom, ktorý umožňuje športové, rekreačné a praktické aktivity. Súčasťou areálu je trávnaté ihrisko, vonkajšie posilňovacie prvky, pingpongové stoly, skleníky, pestovateľské hriadky a prístrešok s náradím. Komisár pre deti pozitívne hodnotí najmä dostupnosť vonkajších priestorov na pohyb, pobyt na čerstvom vzduchu, pestovateľské činnosti a rozvoj praktických zručností detí.









Obrázky: Izby detí; telocvičňa a učebne





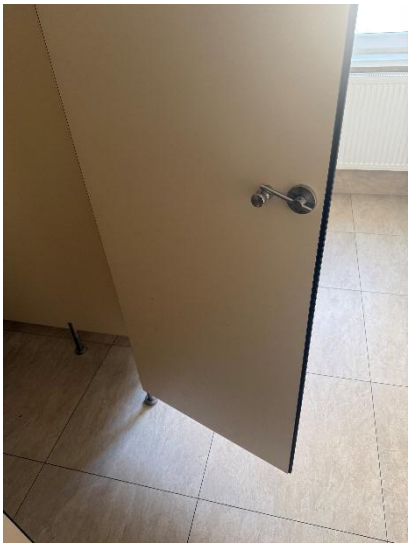

Obrázky: vonkajšie ihrisko a priestor na aktivity; uzamykateľné skrinky

2.5.2 Priestory určené na osobnú hygienu

Priestory určené na osobnú hygienu v RC sú riešené tak, že každá obytná bunka pozostávajúca z dvoch izieb má vlastné WC a umývadlo, pričom sprchy sú spoločné pre jednotlivé skupiny a nachádzajú sa na chodbe. Počas monitoringu bolo zistené, že všetky sprchy boli zrekonštruované a nachádzali sa vo veľmi dobrom stave.

Komisár pre deti osobitne vyzdvihuje skutočnosť, že každá obytná bunka má vlastné WC a umývadlo. Ide o štandard, s ktorým sa pri monitorovaní reedukačných centier tím NPM nestretáva bežne a hoci je zrejmé, že takéto dispozičné riešenie nemusí byť realizovateľné vo

všetkých zariadeniach, v podmienkach **RC predstavuje výnimočný príklad dobrej praxe z hľadiska ochrany súkromia, dôstojnosti a dostupnosti osobnej hygieny detí.**






Obrázky: Kúpeľňa, toaleta a sprchy

2.6 Personál zariadenia

Personálne zabezpečenie RC bolo v čase monitoringu **stabilné a funkčné**. Zamestnanci hodnotili vzájomnú spoluprácu prevažne pozitívne, najmä schopnosť vzájomného zastupovania, otvorenej komunikácie pri riešení problémov a koordinovaného postupu pri práci s konkrétnym dieťaťom.

Z rozhovorov zároveň vyplynulo, že pracovné prostredie v RC je psychicky aj fyzicky náročné a viacerí zamestnanci verbalizovali aj pocit nedostatočného ocenenia a uznania za prácu, ktorú vykonávajú.

Za nedostatok tím NPM považuje, že zariadenie nemá zabezpečenú pravidelnú odbornú supervíziu. Podľa zistení bola supervízia realizovaná ojedinele a aktuálne je nahrádzaná najmä neformálnou podporou medzi kolegami a intravíziou. Hoci kolegiálna podpora má význam, pri tomto type zariadenia nemôže nahradiť pravidelnú externú supervíziu. **Zariadeniu by malo zaviesť pravidelnú externú supervíziu pre pedagogických, odborných aj vybraných nepedagogických zamestnancov,** ktorí prichádzajú do priameho kontaktu s deťmi, a zamerať ju najmä na prácu s deťmi s poruchami správania, agresivitu, sebapoškodzovanie, úteky, nastavovanie hraníc, krízovú komunikáciu a prevenciu vyhorenia.

V oblasti vzdelávania zamestnanci využívajú dostupné vzdelávacie aktivity vrátane webinárov a inovačných vzdelávaní. Boli uvedené témy ako verbálna a neverbálna komunikácia, riešenie krízových situácií, právne povedomie a prevencia vyhorenia. Niektorí zamestnanci si vzdelávacie príležitosti aktívne vyhľadávajú aj samostatne, pričom niektoré si hradia z vlastných prostriedkov. **Pozitívne možno hodnotiť osobnú iniciatívu zamestnancov pri ďalšom vzdelávaní, zároveň je však potrebné, aby zariadenie rozvíjalo systematický plán vzdelávania zameraný na praktické zvládanie rizikového správania, deeskaláciu, prácu s traumou, prevenciu šikanovania a podporu psychickej odolnosti zamestnancov.**

Opatrenie komisára pre deti:

12. **RC**: Zabezpečiť pravidelnú supervíziu pre pedagogických, odborných aj vybraných nepedagogických zamestnancov, ktorí prichádzajú do priameho kontaktu s deťmi a zamerať ju najmä na prácu s deťmi s poruchami správania, agresivitu, sebapoškodzovanie, úteky, nastavovanie hraníc, krízovú komunikáciu a prevenciu vyhorenia.

Termín plnenia: v primeranom časovom horizonte, v nadväznosti na legislatívne a rozpočtové procesy.

3 Prehľad opatrení komisára pre deti a príkladov dobrej praxe

3.1. Prehľad opatrení

Termín plnenia	Prijaté opatrenie
V primeranom časovom horizonte, v nadväznosti na legislatívne a rozpočtové procesy.	**RC**: Zabezpečiť pravidelnú supervíziu pre pedagogických, odborných aj vybraných nepedagogických zamestnancov, ktorí prichádzajú do priameho kontaktu s deťmi a zamerať ju najmä na prácu s deťmi s poruchami správania, agresivitu, sebapoškodzovanie, úteky, nastavovanie hraníc, krízovú komunikáciu a prevenciu vyhorenia.
Bezodkladne	**RC**: Zabezpečiť, aby zamestnanci pri práci s deťmi dôsledne uplatňovali komunikáciu založenú na bezpečnej autorite, rešpekte a predchádzaní eskalácii konfliktov.
	RC: Zabezpečiť zverejnenie kontaktov na nezávislé dozorujúce a kontrolné orgány a inštitúcie, a súčasne poučiť a informovať deti o možnostiach podávať sťažnosti a podnety týmto externým subjektov.
	RC: Zabezpečiť, aby zariadenie pri deťoch, ktoré návštevy nemávajú alebo ich majú len výnimočne, v spolupráci s orgánom SPODaSK (prípadne aj s CDR) aktívne hľadalo alternatívne formy udržiavania kontaktu, napríklad telefonický, online alebo asistovaný kontakt.
	RC: Zabezpečiť preukázateľnú participáciu dieťaťa na tvorbe a vyhodnocovaní IRP. Súčasťou dokumentácie má byť stanovisko dieťaťa, jeho vlastné ciele, vyjadrenie k potrebám, obavám a ďalšiemu smerovaniu, ako aj záznam o tom, že bolo s plánom oboznámené primerane svojmu veku a rozumovej vyspelosti; zabezpečiť individualizáciu a účelnosť pri vypracovaní IRP – aby individualizovali jednotlivcov, preukazovali konkrétne vykonané kroky a ciele.

Do 30 dní od doručenia správy.	**RC:** Zaviesť podrobnejší písomný záznam z prvotného prijatia dieťaťa. Takýto záznam by mal obsahovať okrem formálnych náležitostí (najmä dátum a čas prijatia, osoby prítomné pri prijatí, sprievod dieťaťa, odovzdanú a chýbajúcu dokumentáciu), aj základné informácie poskytnuté dieťaťu, jeho aktuálny psychický stav, vyjadrenie dieťaťa k prijatiu a informáciu, či porozumelo dôvodom umiestnenia a základnému režimu zariadenia.
	RC: Zabezpečiť zriadenie samostatnej anonymnej schránky dôvery a nastaviť jasný postup jej pravidelného vyberania, evidencie a vybavovania podnetov, pričom deti majú byť veku primerane informované o možnostiach podania sťažnosti alebo podnetu a o zákaze akéhokoľvek postihu za ich podanie.
Do 3 mesiacov od doručenia správy.	**RC:** Zaviesť pravidelnú (raz mesačne) odbornú prácu s výchovnými skupinami zameranú na riešenie konfliktov, prevenciu šikany, nastavovanie hraníc vo vzťahoch, rozvoj rešpektujúcej komunikácie a podporu emocionálnej regulácie detí. Súčasťou tejto práce má byť aj priebežné vyhodnocovanie rizikových vzťahov, mocenského alebo manipulatívneho správania a situácií, pri ktorých sa deti cítia ohrozené.
	RC: Postupne začleňovať do práce s deťmi aktivity zamerané na emocionálnu reguláciu, bezpečné uvoľňovanie psychickej tenzie, prevenciu psychopatologických javov, terapeuticko-korekčné cvičenia, relaxačné techniky a prvky kreatívnych alebo psychomototrických terapii; odborne nastaviť využívanie dostupných pomôcok, napríklad boxovacieho vreca, na bezpečné a regulované uvoľňovanie napätia, a zároveň preveriť možnosti zriadenia multisenzorického priestoru typu snoezelen vrátane využitia grantových možností a odborného vzdelávania zamestnancov.
Priebežne.	**RC:** Zabezpečiť, aby sa pri rozhodovaní o samostatných vychádzkach naďalej dôsledne vychádzalo z individuálneho posúdenia aktuálneho správania dieťaťa, miery rizika, dosiahnutého pokroku, jeho snahy a potreby primeraného kontaktu s vonkajším prostredím; súčasne zabezpečiť pravidelné prehodnocovanie prípadov, v ktorých dieťa dlhodobo nedosahuje podmienky na samostatnú vychádzku, aby obmedzenie vychádzok nepôsobilo automaticky alebo demotivačne.
Bez termínu – ide o odporúčanie.	**RC:** Zariadeniu sa odporúča zvážiť systematickejšie využitie zamestnanca s kvalifikáciou v liečebnej pedagogike pri práci s deťmi.
	RC: Odporúča sa, aby koordináciu tvorby a kompletizáciu IRP zabezpečoval sociálny pracovník, ktorý by zhromažďoval podklady od jednotlivých členov multidisciplinárneho tímu.

3.2. Prehľad príkladov dobrej praxe

• Dostupnosť individuálnej psychologickej podpory, ktorá je v zariadení organizovaná prostredníctvom vopred dohodnutých termínov poradenstva a zameriava sa aj na posilňovanie silných stránok osobnosti dieťaťa, pozitívnu motiváciu a orientáciu na budúcnosť.
• Uprednostňovanie rozhovoru, upokojenia dieťaťa a následného spracovania vypätej situácie pred použitím ochrannej miestnosti, ktorá má zostať výlučne krajným a individuálne odôvodneným opatrením.
• Zverejnenie všeobecných pokynov pre zamestnancov k umiestňovaniu detí do ochrannej miestnosti priamo na dverách ochrannej miestnosti, t.j. vždy dostupné.
• Flexibilná podpora osobných návštev a individuálnych vychádzok s rodičom po dohode so sociálnym oddelením, čím zariadenie podporuje zachovanie rodinných väzieb dieťaťa.
• Aktívna podpora vedenia zariadenia pri udržiavaní kontaktu detí s rodinou vrátane rôznych foriem komunikácie, zapájania odborných a výchovných zamestnancov, podpory dlhších pobytov v domácom prostredí a využívania videohovorov, ak osobný kontakt nie je možný.
• Postupné umožňovanie používania vlastného mobilného telefónu a internetu po splnení stanovených podmienok.
• Vedenie detí k praktickým zručnostiam - k hospodáreniu s peniazmi prostredníctvom spoločných nákupov so skupinovými vychovávateľmi a k environmentálnej výchove prostredníctvom triedenia odpadu, sadenia semien a starostlivosti o rastliny.
• Čisté a udržiavané priestory zariadenia.
• Zabezpečenie vlastnej uzamykateľnej skrinky pre každé dieťa, keďže ide o nadštandardné opatrenie významne podporujúce ochranu súkromia, osobných vecí a dôstojnosti dieťaťa.
• Zabezpečenie vlastného WC a umývadla na každej dievčenskej izbe, čo prispieva k vyššej úrovni hygienického štandardu a ochrane dôstojnosti detí